

Suuri valiokunta

Valtioneuvoston selvitys: Alustavia ennakkovaikuttamislinjauksia perustuen komission kestävän rahoituksen asiantuntijatyöryhmän raporttiin (tuleva taksonomian neljän ympäristötavoitteen delegoitu säädös)

Valtioneuvostolle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvosto on antanut selvityksen alustavista ennakkovaikuttamislinjauksista perustuen komission kestävän rahoituksen asiantuntijatyöryhmän raporttiin (tuleva taksonomian neljän ympäristötavoitteen delegoitu säädös).

Lausunnot

Asiasta on annettu seuraavat lausunnot:

- talousvaliokunta TaVL 1/2022 vp
- ympäristövaliokunta YmVL 1/2022 vp
- maa- ja metsätalousvaliokunta MmVL 1/2022 vp
- liikenne- ja viestintävaliokunta LiVL 3/2022 vp

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- neuvotteleva virkamies Milla Kouri, valtiovarainministeriö
- erityisasiantuntija Milja Keskinen, maa- ja metsätalousministeriö
- kansainvälisten asiain neuvos Teemu Seppä, maa- ja metsätalousministeriö
- neuvotteleva virkamies Tuomo Kalliokoski, ympäristöministeriö
- johtava asiantuntija Emma Terämä, ympäristöministeriö

VALTIONEUVOSTON SELVITYS / JATKOKIRJELMÄ

Ehdotus

Taksonomia-asetuksella, joka tuli voimaan 12.7.2020, luodaan luokitusjärjestelmä ympäristön kannalta kestävinä sijoituskohteina pidettäville taloudellisille toiminnoille. Asetuksessa määritetään kuusi ympäristötavoitetta, joiden merkittävä edistäminen olisi asetuksen mukaan ympäris-

Valiokunnan lausunto SuVL 3/2022 vp

tön kannalta kestävä: 1. ilmastonmuutoksen hillintä, 2. ilmastonmuutokseen sopeutuminen, 3. vesivarojen ja merten luonnonvarojen kestävä käyttö ja suojelu, 4. siirtyminen kiertotalouteen, 5. ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen sekä 6. biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojelu ja ennallistaminen. Jotta taloudellinen toiminta voisi olla ympäristön kannalta kestävää taksonomia-asetuksen tarkoittamassa mielessä, sen tulisi merkittävästi edistää yhtä tai useampaa edellä mainittua ympäristötavoitetta, eikä se saisi aiheuttaa yhdellekään ympäristötavoitteista merkittävää haittaa. Lisäksi sen tulisi täyttää sosiaaliset vähimmäistason suojavaatimukset, joihin sisältyy muun muassa ihmisoikeudet. Asetuksessa valtuutetaan komissio antamaan tarkemmat ja sektorikohtaiset tekniset arviointikriteerit delegoiduilla säädöksillä.

Ensimmäinen taksonomia-asetuksen alainen delegoitu säädös, niin kutsuttu ilmastoa koskeva delegoitu säädös, julkaistiin 9.12.2021 EU:n virallisessa lehdessä. Siinä määritettiin kestävä rahoituksen tekniset arviointikriteerit ilmastonmuutoksen hillinnän ja ilmastonmuutokseen sopeutumisen osalta.

Nyt lausunnon kohteena oleva valtioneuvoston selvitys koskee alustavia ennakkovaikuttamislinjauksia seuraavaan taksonomia-asetuksen perusteella annettavaan delegoituun säädökseen, joka keskittyy neljään muuhun edellä mainituista ympäristötavoitteista eli vesivarojen ja merten luonnonvarojen kestäväan käyttöön ja suojeluun; kiertotalouteen siirtymiseen; ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseen ja vähentämiseen sekä biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojeluun ja ennallistamiseen. Valtioneuvoston ennakkovaikuttamislinjaukset perustuvat komission kestävä rahoituksen asiantuntijatyöryhmän raporttiin, jonka voi katsoa antavan alustavaa tietoa siitä, millaisia teknisiä arviointikriteerejä tuleva delegoitu säädös sisältäisi. Raportti keskittyy em. neljään ympäristötavoitteeseen ja sisältää lisäksi joitain jo annettua delegoitua säädöstä täydentäviä teknisiä arviointikriteerejä uusille taloudellisille toiminnoille ilmastotavoitteiden osalta.

Raportin liite sisältää aihioita teknisiksi arviointikriteereiksi 103 taloudelliselle toiminnolle. Raportin taloudelliset toiminnot jakautuvat seuraavalla tavalla: viisi ilmastonmuutoksen hillinnälle, 12 ilmastonmuutokseen sopeutumiselle, kahdeksan vesivarojen ja merten luonnonvarojen kestäväälle käytölle ja suojelulle, 27 kiertotalouteen siirtymiselle, 37 ympäristön pilaantumisen ehkäisemiselle ja vähentämiselle sekä 14 biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojelulle ja ennallistamiselle. Raportti on eritelty sektoreittain. Raportti sisältää seuraavat sektorit: 1. maatalous, metsätalous ja kalastus, 2. tuotantoteollisuus, 3. energia, 4. maa- ja vesirakentaminen, 5. rakennukset, 6. ICT, 7. katastrofiriskien hallinta, 8. liikenne, 9. palauttaminen ja ennallistaminen, 10. turismi, 11. vedenjakelu, 12. jätevesi, 13. jätteen huolto ja 14. palvelut. Raportissa mainitaan kaivosteollisuus, mutta sille kestävä rahoituksen foorumi ei ole valmistellut teknisiä arviointikriteerejä. Valtioneuvoston selvityksessä on käyty tarkemmin läpi eri sektoreille ja taloudellisille toiminnoille esitettyjä aihioita teknisiksi arviointikriteereiksi ja nostettu esiin sellaisia taloudellisia toimintoja, joihin valtioneuvosto on erityisesti kiinnittänyt huomiota.

Valtioneuvoston kanta

Suomi on sitoutunut EU:n ilmastotavoitteisiin, Pariisin ilmastopöytäkirjaan ja YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden (Agenda 2030) toimeenpanoon sekä useiden eri ympäristön tilaan liittyvien strategioiden ja hankkeiden edistämiseen. Suomi pitää tärkeänä, että rahoitusta ohjataan ta-

Valiokunnan lausunto SuVL 3/2022 vp

loudellisiin toimintoihin, jotka tukevat luonnon biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien sekä vesi- ja merivarojen tilan edistämistä, kiertotalouteen siirtymisen tukemista sekä ympäristön pilaantumisen ehkäisemistä. Komission kestävästä rahoituksen strategiaa ja sen alaiset toimet, kuten EU:n kestävästä rahoituksen taksonomia, ovat keskeisiä Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tavoitteiden toteutumisessa ja rahoituksessa. Kestävästä rahoituksen toimien ja siten myös taksonomian tulisi olla johdonmukaisia keskenään ja muiden EU-kehikoiden kanssa. Valtioneuvoston näkemys koskien kestävästä rahoitusta on päivitetty kestävästä rahoituksen strategiaa koskevassa E-kirjeessä (E 102/2021 vp).

Suomi katsoo, että taksonomian teknisten arviointikriteerien pitäisi täyttää niille taksonomia-asetuksessa asetetut vaatimukset koskien esimerkiksi ympäristötavoitteiden merkittävää edistämistä ja teknologianeutraaliusperiaatteen toteutumista. Lisäksi Suomi katsoo, että teknisten arviointikriteerien tulisi olla tarkoituksenmukaisia, helpokäyttöisiä, ymmärrettäviä, yksitulkintaisia ja tieteelliseen tutkimustietoon perustuvia. Suomi korostaa, että teknisten arviointikriteerien osalta on tarve huomioida olemassa oleva EU-lainsäädäntö ja -kehikot mahdollisimman kattavasti. Tekniset arviointikriteerit eivät saisi johtaa EU-oikeuden sisäisiin ristiriitoihin eri politiikkasektoreilla, eikä kohtuuttomaan hallinnolliseen taakkaan yrityksille ja muille toimijoille. Lisäksi teknisten arviointikriteerien tulisi soveltua rakenteiltaan erilaisille ja eri kokoisille yrityksille ja muille toimijoille ja niissä tulisi huomioida erilaiset ympäristöolosuhteet. Teknisten arviointikriteerien on annettava luotettavat puitteet kansainvälisten rahavirtojen ohjaamiselle ympäristön kannalta kestävästi. Siksi ne voivat olla lainsäädäntöä tiukempia erityisesti aloilla, joiden säädöksissä erillistä kestävyystarkastelua ei vielä ole (E 85/2020 vp).

Taksonomian ja sen teknisten arviointikriteerien on tarve muodostaa johdonmukainen kokonaisuus. Suomi pitää tärkeänä, että taksonomian taloudelliset toiminnot muodostaisivat mahdollisimman kattavan kokonaisuuden, jotta entistä useammalla sektorilla ja taloudellisella toimijalla olisi mahdollisuus pyrkiä taksonomian mukaisuuteen. Suomi katsoo, että rahoitusmarkkinoiden käyttöön tarkoitetut kriteerit, joiden avulla rahoittajat voivat tarkastella yhtenäisesti toimintojen kestävyyttä, voivat kirittää suomalaisten toimijoiden ympäristökestävyyttä ja luoda yritykselle kansainvälistä kilpailuetua. On kuitenkin tiedostettava, että epätarkoituksenmukaiset ja käytännössä toimimattomat tekniset arviointikriteerit voivat kuitenkin huonoimmassa tapauksessa johtaa vastakkaiseen tulokseen. Suomi pitää tärkeänä, että delegoituihin säädöksiin liittyvä valmistelu on läpinäkyvää ja että komissio sekä komission asiantuntijatyöryhmä, jolle on annettu tehtäväksi valmistella ehdotuksia komissiolle teknisistä arviointikriteereistä, kuulisivat monipuolisesti asiantuntijoita sekä tiedottaisivat työstään ajantasaisesti.

EU:n asettamat tavoitteet biodiversiteetin ja ekosysteemien suojelulle ja ennallistamiselle ovat kunnianhimoisia ja niiden saavuttaminen edellyttää tehokkaita ja vaikuttavia toimia. Kestävällä rahoituksella on mahdollisuus olla tässä merkittävässä roolissa. Suomi pitää sopivana, että taksonomian kiertotaloutta koskevien teknisten arviointikriteerien perustana ovat tavoitteet talouden irtikytkennästä uusiutumattomien luonnonvarojen käytöstä sekä luontopääoman uusiutuminen.

Taksonomia-asetuksen mukaan taloudellista toimintaa pidetään biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojelua ja ennallistamista merkittävästi edistävänä, jos kyseinen toiminta edistää merkittävästi biologisen monimuotoisuuden suojelua, säilyttämistä tai ennallistamista tai ekosysteemien hyvän tilan saavuttamista tai jo hyvässä tilassa olevien ekosysteemien suojelua.

Valiokunnan lausunto SuVL 3/2022 vp

Luonnon monimuotoisuuden edistämistä koskevien arviointikriteereiden tulee varmistaa, että niiden täyttyessä luonnon monimuotoisuuden ympäristötavoitetta tuetaan merkittävästi uskottavalla tavalla, samalla kuitenkin varmistaen, että ei aiheuteta merkittävää haittaa muille ympäristötavoitteille.

Maatalous

Suomi pitää teknisiä arviointikriteerejä perusteltuna monimuotoisuuden edistämisen näkökulmasta. Teknisissä arviointikriteereissä tulisi kuitenkin ottaa huomioon jäsenmaiden erilaiset luonnonolosuhteet ja niiden vaikutus alueella sovellettavissa oleviin maatalouskäytäntöihin. Suomen mukaan maataloutta koskevien teknisten arviointikriteerien tulee nojautua EU:n yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) uudistuksen yhteydessä tehtyihin ratkaisuihin, esimerkiksi ympäristön ja ilmaston kannalta kestävän perustason, sekä määritelmien ja termien osalta, huomioiden kuitenkin, että teknisten arviointikriteerien on annettava luotettavat puitteet biologisen monimuotoisuuden tukemiseksi. Lisäksi kriteerit eivät saisi sisältää takautuvia ehtoja. Ei merkittävää haittaa -kriteereissä ei tule edellyttää luopumista turvepohjaisista kasvualustoista ja turpeen käytöstä eläinten kuivikkeena. Asiaa voidaan tarkastella uudelleen myöhemmin, jos tosiasiallisesti korvaavia materiaaleja kehitetään.

Suomen tavoitteena on myös, että maataloutta koskeva ravinnetasevaatimus kohdistuisi typen lisäksi myös fosforiin. Suomi myös huomauttaa, että ravinteiden käytön kriteerin tulisi kohdistua rehevöitymisen kannalta kaikkiin merkityksellisiin ravinteisiin.

Suomen tavoitteena on maatalouden toimintojen osalta selkeät, johdonmukaiset ja myös Suomen olosuhteisiin sovellettavissa olevat tekniset arviointikriteerit. Jatkovalmistelussa kyseisten teknisten arviointikriteerien soveltuvuutta ja mahdollista yksinkertaistamista tulisi arvioida.

Metsätalous

EU:n perussopimuksissa ei ole määritelty oikeusperustaa EU:n yhteiselle metsäpolitiikalle. EU:lla on kuitenkin toimivaltaa ympäristö-, maatalous- ja energiasektoreilla, jotka joko suoraan tai välillisesti vaikuttavat metsiin. Valtioneuvoston EU-selonteossa otetun kannan mukaisesti metsäpolitiikan tulee olla jatkossakin EU:ssa kansallisen päätäntävällän piirissä, koska jäsenvaltiot ja niiden olosuhteet ovat erilaisia. Teknisten arviointikriteerien tulisi ottaa paremmin huomioon jo olemassa olevat EU-kehikot. Mikäli kansallisella tasolla on käytössä sellaiset järjestelmät, joilla voidaan todentaa tavoitteiden täyttyminen, ei tulisi olla tarvetta metsälö- tai hankinta-aluekohtaiseen tarkasteluun. Lisäksi metsien ja metsätalouden osalta teknisissä arviointikriteereissä tulisi käyttää olemassa olevia ja merkitykseltään selkeitä käsitteitä ja vaatimuksia niiden tulkittavuuden edistämiseksi.

Metsätalouden kriteereiden täytyy olla sovellettavissa eri kasvillisuusvyöhykkeillä ja eri alueiden biologisiin lähtökohtiin. Täten ne eivät voi olla liian yksityiskohtaisia. Suomi 3(20) katsoo, että kiertotalouskriteerin tulisi olla mukana kokonaisuudessa koskien ei merkittävää haittaa -kriteerejä.

Valiokunnan lausunto SuVL 3/2022 vp

Suomi vaikuttaa ennakkoon tavalla, joka mahdollistaa, että Suomen metsillä ja niissä harjoitetulla metsätaloudella olisi mahdollisuus täyttää teknisten arviointikriteerien vaatimukset käytännössä, ilman kohtuuttomia kustannuksia tai liian pitkälle menevää sääntelyä.

Kalastus

Monet esitetyistä arviointikriteereistä ovat perusteltuja ja tukevat kalastuksen kestävyttä ja vastuullisuutta. Teknisissä arviointikriteereissä tulisi ottaa huomioon jäsenvaltioiden erilaiset luonnonolosuhteet ja kalastuskäytännöt. Suomen mielestä esimerkiksi tarkkailijoiden tai kameravalvonnan kattava käyttö kalastusaluksilla ovat suhteettomia kriteerejä Itämerellä. Merihylkeitä koskevien velvoitteiden ei tulisi estää taksonomian mukaista kalastusta Suomen merialueilla, jossa voimakkaasti kasvaneiden lajien, kuten merihylkeiden, poistaminen tapahtuu tieteellisen tiedon mukaisesti asetettujen pyyntikiintiöiden puitteissa. Kalastuksen osalta taksonomian tulisi kattaa myös kriteerit kestäväälle fosforin poistokalastukselle ja huomioida vähemmän hyödynnetty lajit, Itämeren osalta esimerkiksi särkikalat ja kuore. Suomi katsoo, että kalastusta koskevien teknisten arviointikriteerien tulisi ottaa huomioon EU:n yhteisen kalastuspolitiikan (YKP) kestävä kalastuksen ja kansallisen lainsäädännön ratkaisut.

Energia

Vesivoimalan kunnostukseen liittyvien ympäristökriteerien osalta komission tulisi huomioida vesivoimaloiden laitoskohtaiset olosuhteet ja vesienhoidon ympäristötavoitteet. Esimerkiksi säännöstelyn kehittäminen voi joissain tilanteissa hyödyntää tulva- ja kuivuusriskien hallintaa.

Vaikka sähköntuotanto bioenergialla on jo ilmastonmuutoksen hillinnän taksonomiassa määritelty toimi, asiantuntijaryhmän raportissa ehdotetaan myös monimuotoisuutta merkittävästi edistävälle bioenergialle kriteerejä. Suomi näkee, että bioenergiaan liittyvät biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien näkökulmat käsitellään raportin teknisissä arviointikriteereissä tavalla, joka johtaa toimijoiden merkittävään hallinnollisen taakkaan.

Jos rahoitusmarkkinat tulevat käyttämään taksonomiaa, voidaan ennakoida, että bioenergiահankkeet tulevat tavoittelemaan taksonomian mukaisuutta perustuen ilmastonmuutoksen hillinnän kriteereihin. Siten on oletettavaa, että mahdolliset monimuotoisuutta koskevat kriteerit eivät ole ensisijainen kriteeristö, jonka perusteella sähköntuotanto bioenergiasta tavoittelisi taksonomian mukaisuutta. Suomi ei pidä tarkoituksenmukaisena laatia EU-taksonomian alla bioenergiaa koskevia teknisiä kriteereitä monimuotoisuutta merkittävästi edistävänä toimenä. Jos kriteerit kuitenkin laaditaan, on niiden käytettävyyteen ja sisältöön kiinnitettävä huomiota uusiutuvan energian direktiivin valossa ottaen huomioon tarve taata biologisen monimuotoisuuden merkittävää edistäminen.

Suomen näkemyksen mukaan biologista monimuotoisuutta merkittävästi edistävän bioenergian kriteereitä ei tule myöskään käyttää muissa EU-hankkeissa, eikä niillä tule olla laajempaa vaikutusta sääntelyn kehittämiseen.

Kestävä rahoituksen taksonomian tulee mahdollistaa metsätalouden ja -teollisuuden tähteiden ja jätteiden sekä metsänhoitotöiden yhteydessä syntyvän pienpuun kestävä hyödyntämisen energi-

Valiokunnan lausunto SuVL 3/2022 vp

antuotannossa. Lisäksi kriteerien tulee mahdollistaa nestemäisten, kaasumaisten tai kiinteiden biomassojen käyttö teknologianeutraalisti.

Voimassa olevaa uusiutuvan energian direktiiviä yksityiskohtaisemmat monimuotoisuuden edistämistä koskevat bioenergian kriteerit tulee asettaa jatkossakin pohjautuen kansallisiin suosituksiin ja ohjeistuksiin.

Taksonomiassa olisi tarve huomioida ydinjätteen loppusijoitus ja valmistella sitä koskevat kriteerit. Tällaiset kriteerit ovat tärkeitä vähäpäästöisen energiantuotannon teknologianeutraaliuden näkökulmasta. Kriteeristön tulisi perustua EU:n asettamille henkilöiden ja ympäristön kannalta turvallisille säteilyrajoille. Turvallisuuden varmistamisen koko ydinlaitoksen elinkaaren aikaisessa toiminnassa ja ydinjätteistä ja loppusijoituksesta huolehtimisen tulisi tarkoittaa kansallisten ja EU-tason vaatimusten täyttämistä toiminnassa sekä taloudellista varautumista käytöstä poistoon ja ydinjätehuoltoon täysimääräisesti ja todennetuilla suunnitelmilla.

Liikenne

Suomen näkemyksen mukaan arviointikriteerien tulisi olla teknisesti toimivia ja sidosryhmät oltava mukana valmistelussa. Merenkulun muu säätely on huomioitava kriteerien valmistelussa.

Suomen tavoitteena on, että puutavaran kuljetusta merirahtina ei rajattaisi taksonomian ulkopuolelle. Puuta ei voi pitää raaka-aineena kategorisesti ei-kestävänä, koska esimerkiksi puurakentamisen voidaan katsoa sitovan hiiltä. Lastin sisältöön perustuvat kriteerit sekä muut operatiiviset vaatimukset olisivat yleisemminkin ongelmallisia, koska aluksen käyttötarkoitus voi muuttua aluksen käyttöiän aikana.

Joukkoliikenteen ja tieliikenteen teknisten arviointikriteerien tulisi mahdollistaa käyttövoimina sähkön ja vedyn lisäksi myös biokaasu ja nestemäiset biopolttoaineet siirtymäaikana.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Maa- ja metsätalousvaliokunta (MmVL 1/2022 vp), talousvaliokunta (TaVL 1/2022 vp), ympäristövaliokunta (YmVL 1/2022 vp) ja liikenne- ja viestintävaliokunta (LiVL 3/2022 vp) ovat lausunnoissaan käsitelleet yksityiskohtaisesti omia toimialojaan koskevia kriteereitä. Tässä lausunnossa nostetaan edellä mainittuihin lausuntoihin pohjautuen esiin yleisempiä näkökohtia, joiden tulee ohjata valtioneuvostoa vaikuttamistyössään.

Sääntelyn tavoitteet ja lähtökohta

Suuri valiokunta kannattaa taksonomiasääntelyn tavoitetta ohjata pääomia kestäviin sijoituskohteisiin. Kuten valtioneuvosto toteaa, Suomi on sitoutunut EU:n ilmastotavoitteisiin, Pariisin ilmastopimukseen ja YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden (Agenda 2030) toimeenpanoon sekä useiden eri ympäristön tilaan liittyvien strategioiden ja hankkeiden edistämiseen. EU:n ja Suomen ympäristötavoitteiden saavuttaminen edellyttää merkittäviä investointeja, joita ei voida rahoittaa pelkästään julkisin varoin (MmVL 1/2022 vp). Valiokunta pitää tärkeänä, että rahoitus-

Valiokunnan lausunto SuVL 3/2022 vp

ta ohjataan taloudellisiin toimintoihin, jotka tukevat luonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemien sekä vesi- ja merivarojen tilan edistämistä, kiertotalouteen siirtymisen tukemista sekä ympäristön pilaantumisen ehkäisemistä.

Taksonomiasääntelylle on tarvetta siksikin, että rahoitusmarkkinoilla on yhä enemmän kysyntää kestäville sijoituskohteille. Kohteiden ympäristövaikutusten arviointi on usein sijoittajille vaikeaa, ja yksityisten luokitteijoiden kestävyysarviot voivat olla keskenään ristiriitaisia niiden käyttämien erilaisisten arviointimenetelmien vuoksi, joiden läpinäkyvyydessä on puutteita. Sääntelyllä pyritään helpottamaan kestävien rahoituskohteiden tunnistamista ja ehkäisemään viherpesua (TaVL 1/2022 vp).

Suuri valiokunta katsoo, että kriteerit, joiden avulla rahoittajat voivat tarkastella yhtenäisesti toimintojen kestävyyttä, voivat kirittää suomalaistenkin toimijoiden ympäristökestävyyttä ja parantaa entisestään niiden kilpailukykyä (TaVL 1/2022 vp). Suomessa on vahvaa metsä- ja ympäristöosaamista, joten lähtökohtaisesti suomalaisten yritysten voidaan odottaa pärjäävän arvioinnissa hyvin (YmVL 1/2022 vp). Taksonomialla ei ole tarkoitus nostaa kaikkia toimijoita koskevan pakottavan sääntelyn kunnianhimon tasoa, vaan antaa rahoitusmarkkinoille nykyistä parempia välineitä tunnistaa kestäviä sijoituskohteita.

Taksonomialla tavoitellaan ympäristötavoitteiden merkittävää edistämistä, jotta järjestelmä toisi ympäristön näkökulmasta lisäarvoa voimassa olevaan EU-sääntelyyn. Kun tavoitteena on merkittävä edistäminen, on luontevaa, että rahoitusta pyritään kanavoimaan kaikkein edistyksellisimpiin toimintoihin kattaen myös niiden tavanomaista korkeammat toimintakustannukset (YmVL 1/2022 vp, LiVL 3/2022 vp). Suuri valiokunta panee merkille, että taloudellinen toiminto katsotaan taksonomia-asetuksen mukaan ympäristön kannalta kestäväksi, jos se edistää yhtä asetuksessa määritellyistä ympäristötavoitteista eikä se aiheuta merkittävää haittaa yhdellekään tavoitteista. Toiminnan ei siten tarvitse esimerkiksi samaan aikaan täyttää kriteereitä ilmastomuutoksen torjunnan ja luonnon monimuotoisuuden tavoitteiden merkittävän edistämisen osalta.

Arviointikriteerien saavutettavuus ja erilaisten elinolosuhteiden huomiointi

Samalla kun keskitytään ympäristön kannalta parhaimpiin toimintoihin, järjestelmän uskottavuus edellyttää sitä, että kestäville sijoituskohteille asetetut kriteerit ovat realistisia ja saavutettavissa (MmVL 1/2022 vp, LiVL 3/2022 vp, TaVL 1/2022 vp, YmVL 1/2022 vp). Liikenne- ja viestintävaliokunta on esimerkiksi lausunnossaan pohtinut lentokoneiden valmistusta koskevien kriteerien realismia. Valmistusta koskevat kriteerit tulisi asettaa tasolle, joka on kunnianhimoinen, mutta teknisesti toteutettavissa.

Suuri valiokunta pitää erittäin tärkeänä, että arviointikriteerit ovat siinä mielessä tasapuoliset, että ne soveltuvat erilaisiin elinolosuhteisiin. Kriteerit tulee määritellä niin, ettei esimerkiksi toiminnon koko tai maantieteelliseen sijaintiin perustuvat luonnonolosuhteet itsessään estä taloudellisen toiminnon luokittelemista kestäväksi (MmVL 1/2022 vp, YmVL 1/2022 vp, TaVL 1/2022 vp). Maa- ja metsätalousvaliokunnan kuulemisissa on noussut esiin, että Suomessa olisi vaikea löytää asiantuntijatyöryhmän raportissa hahmotellut monimuotoisuuskriteerit täyttäviä maatiloja. Maataloustuotannon on tosiasiallisesti voitava jatkua erilaisissa olosuhteissa koko Euroopan

Valiokunnan lausunto SuVL 3/2022 vp

unionin alueella. Kriteerien valmistelussa on otettava paremmin huomioon myös ruoantuotannon huoltovarmuus (MmVL 1/2022 vp).

Myös metsätalouden osalta yhtenäisten kriteerien asettaminen luonnon monimuotoisuuden kannalta merkityksellisille tekijöille on EU:n erilaisilla luonnonmaantieteellisillä alueilla monelta osin vaikeaa. Esimerkiksi vaatimus vähintään kolmesta eri puulajista on luontaisesti harvalajisissa boreaalisissa havumetsissä haastava eikä ota huomioon luontaisesti esimerkiksi läpäisevillä hiekka- ja soramailla tai happamilla turpeilla esiintyviä yhden puulajin metsiä. Kriteerien tulee soveltua myös metsäisiin maihin, ja ne tulisi muotoilla siten, etteivät ne ole esteenä suomalaisten jokamiehenoikeuksien käyttämiselle. Suuri valiokunta myös huomauttaa, ettei kotoperäisen viljelymetsän kategorialle koskeva vaatimus jättää 20 prosenttia metsäalasta talouskäytön ulkopuolelle johda välttämättä luonnon monimuotoisuuden kannalta optimaaliseen tulokseen maassa, jossa yksityisiä metsänomistajia on paljon, osa tiloista on pieniä ja suojelualueet ovat pääosin valtion hallinnassa (MmVL 1/2022 vp).

Suomi on myös vesistöltään sirpaleinen maa, johon 30 metrin suojavyöhykkeet vesistöjen ja virtavesistöjen rannoilla vaikuttaisivat toisin kuin monissa muissa maissa. Ehdotetun kriteerin vaikutukset Suomessa tulisi arvioida mahdollisimman pian. Suuri valiokunta katsoo myös, ettei ehdotettu kattava kunnostusojitusten kieltö vaikuta tarkoituksenmukaiselta, mikäli muilla toimenpiteillä voidaan huolehtia vesistöihin kohdistuvan kuormituksen ehkäisemisestä (MmVL 1/2022 vp).

Suuri valiokunta kiinnittää samalla huomiota siihen, että metsätaloudelle on jo viime vuonna annetussa delegoidussa säädöksessä vahvistettu ilmastonmuutoksen hillintään ja ilmastonmuutokseen sopeutumista koskevien ympäristötavoitteiden mukaiset arviointikriteerit. Jos taloudellinen toiminta täyttää nämä kriteerit, niin nyt valmistelussa olevien biologista monimuotoisuutta koskevien ympäristökriteerien täyttämistä ei vaadita, jotta toiminta pääsisi taksonomian piiriin. Tällöin toiminnan tulisi täyttää monimuotoisuuden osalta ainoastaan ei merkittävää haittaa -kriteeri.

Säätelyn selkeys ja johdonmukaisuus

Jotta luokittelujärjestelmä olisi käyttökelpoinen, kestävien sijoituskohteiden arviointikriteerien tulisi olla selkeitä, teknologianeutraaleja ja tieteelliseen tutkimustietoon perustuvia ja riittävän yksinkertaisia (MmVL 1/2022 vp, LiVL 3/2022 vp, YmVL 1/2022 vp). Taksonomia-asetuksen ja sen nojalla määritettyjen teknisten arviointikriteerien muodostaman kokonaisuuden tulee olla sisäisesti johdonmukainen. Valmistelussa tulee ottaa huomioon pohjana myös muu EU-säätely, nykyinen ja valmistelussa oleva, ristiriitaisuuksien ja liian monimutkaisen kokonaisuuden välttämiseksi (TaVL 1/2022 vp, LiVL 3/2022 vp, MmVL 1/2022 vp).

Hallinnollisen taakan kohtuullisuus

Vaikka taksonomia liittyykin ensisijaisesti finanssimarkkinoiden toimijoiden ja pörssiyhtiöiden tiedonantovelvollisuuksiin, sillä on epäsuoria vaikutuksia myös muihin toimijoihin. Jotta raportointivelvolliseksi määritelty yritys voisi täyttää velvoitteensa, se joutuu pyytämään tietoja alihankintaketjunsäilytyksiltä. Tätä velvoitetta on rajoitettu siten, että finanssialan PIE-yhteisöt eivät saisi vaatia raportointia yrityksiltä, joilla ei ole itsenäistä velvoitetta raportoida taksonomian

Valiokunnan lausunto SuVL 3/2022 vp

mukaisuuttaan. Vastaavanlaista rajoitetta ei ole kuitenkaan esitetty pörssiyhtiöiden raportoinnin osalta. PIE-yhteisöjä ovat Suomessa luottolaitokset, vakuutusyhtiöt ja pörssiyhtiöt, joilla on yli 500 työntekijää. Valtioneuvoston selvityksen mukaan PIE-yhteisöiden raportointiin liittyy vielä epävarmuutta, koska velvoitteiden soveltamista ei ole vielä aloitettu eikä tulkintaa kehitetty. Komissiolta on toivottu selkeytyksiä raportointiin.

Suuri valiokunta pitää tärkeänä, että taksonomiasääntelystä aiheutuvat yritysten raportointivelvollisuudet ja siitä aiheutuvat kustannukset pysyvät kohtuullisina (LiVL 3/2022 vp, MmVL 1/2022 vp, TaVL 1/2022 vp). Hallinnollisen taakan ei tulisi olla kohtuuton suhteessa taloudellisen toiminnan laajuuteen. Jatkovalmistelussa on erityisesti kiinnitettävä huomiota siihen, ettei hallinnollinen taakka muodostu liian suureksi yksityisille metsänomistajille eivätkä taksonomiakriteerit muodosta estettä yksityisomistuksessa olevien metsien taloudelliselle hyödyntämiselle. Yrityksille tulisi myös varata riittävästi aikaa valmistautua uuteen sääntelyyn (LiVL 3/2022 vp, TaVL 1/2022 vp).

Näkökohtia jatkovalmistelusta

Delegoitujen säädösten valmistelun tulee olla läpinäkyvää. Komission ja komission asiantuntijatyöryhmän, jolle on annettu tehtäväksi valmistella ehdotuksia teknisistä arviointikriteereistä, tulisi kuulla asiantuntijoita mahdollisimman monipuolisesti. Työssä tulisi kuulla tieteen ja rahoitusmarkkinoiden ohella niitä toimijoita, joiden toimintaa kriteerit käytännössä koskevat (MmVL 1/2022 vp, LiVL 3/2022 vp, YmVL 1/2022 vp).

Delegoidun säädöksen valmistelun aikana tulee tehdä kattava vaikutusarvio. Arvioinnissa tulee huomioida myös sääntelyn vaikutukset sosiaalisen ja taloudellisen kestävyyskannalta. Arvioinnissa tulisi ottaa huomioon useampi vaihtoehto: aivan parhaimpiin toimintoihin (esim. noin 10%) keskittyminen ja sääntely, jossa useamman sektorin ja taloudellisen toimijan olisi mahdollista päästä järjestelmän piiriin (MmVL 1/2022 vp).

Suuren valiokunnan asiantuntijakuulemisissa ja erikoisvaliokuntien lausunnoissa nousi esiin se, että taksonomiasääntelyn kriteereitä, erityisesti ei merkittävää haittaa -periaatetta (do no significant harm, DNSH) mutta myös kriteereitä ympäristötavoitteiden merkittävästä edistyksestä saatetaan alkaa soveltaa laajemminkin. Tämä puoltaa sitä, että kriteerit määritellään huolella kaikkea tarvittavaa asiantuntemusta hyödyntäen. Suuri valiokunta kuitenkin huomauttaa valtioneuvoston selvityksen tavoin, että kriteerien soveltaminen muihin tarkoituksiin ei ole automaatio, vaan edellyttää pääsääntöisesti erillistä EU-lainsäädäntöä, josta päätetään erikseen normaaleita lainsäädäntömenettelyitä soveltaen. Poikkeuksena tästä voi olla lähinnä komission sisäisten suuntaviivojen tyypiset asiakirjat.

Suuri valiokunta pitää tärkeänä, että delegoiduilla säädöksillä annettavia kriteereitä tullaan päivittämään uuden tieteellisen tiedon ja muuttuneiden olosuhteiden, esim. teknologisen kehityksen, valossa. Myös raportointivelvollisuuksien soveltamista ja vaikutuksia tulee seurata.

Suuri valiokunta katsoo, että valtioneuvoston tulee jatkaa aktiivista vaikuttamista delegoidun säädöksen sisältöön. Keskeistä on korostaa, että sääntelyn tulee olla sovellettavissa kaikissa elinolo-

Valiokunnan lausunto SuVL 3/2022 vp

suhteissa ja kaikilla maantieteellisillä alueilla. Yhtä tärkeää on tehdä ymmärretyiksi niitä Suomea koskevia erityisolosuhteita, jotka vaikuttaisivat meillä taksonomiasääntelyn soveltamiseen.

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Suuri valiokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan.

Helsingissä 18.3.2022

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Satu Hassi vihr

1. varapuheenjohtaja Jani Mäkelä ps

jäsen Ritva Elomaa ps

jäsen Eva Biaudet r

jäsen Sari Essayah kd

jäsen Maria Guzenina sd

jäsen Olli Immonen ps

jäsen Eeva Kalli kesk

jäsen Ville Kaunisto kok

jäsen Kimmo Kiljunen sd

jäsen Johannes Koskinen sd

jäsen Jouni Ovaska kesk

jäsen Lulu Ranne ps

jäsen Jussi Saramo vas

jäsen Saara-Sofia Sirén kok

jäsen Iris Suomela vihr

jäsen Anne-Mari Virolainen kok

varajäsen Sanna Antikainen ps

varajäsen Heikki Autto kok

varajäsen Inka Hopsu vihr

varajäsen Pasi Kivisaari kesk

varajäsen Anna Kontula vas

varajäsen Anders Norrback r

varajäsen Arto Pirttilahti kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Kaisa Männistö

Valiokunnan lausunto SuVL 3/2022 vp
Eriävä mielipide 1

ERIÄVÄ MIELIPIDE 1

Perustelut

Kokoomuksen ja kristillisdemokraattien valiokuntaryhmät pitävät tärkeänä, että EU:n ilmastotavoitteet saavutetaan. Suomen tulee edistää yhtenäistä Eurooppaa, joka kasvaa kestävästi niin taloudellisesti, sosiaalisesti kuin ekologisestikin. Toimien tulee olla kustannustehokkaita, oikeudenmukaisia ja kokonaiskestävyyden kannalta järkeviä.

Suomen pitää varmistaa kaikkien maiden sitoutuminen omien ympäristö- ja ilmastotavoitteiden saavuttamiseen. Tehokkaimmat keinot vaihtelevat, joten kansallista liikkumavaraa tarvitaan tavoitteiden saavuttamiseksi. Keinojen mikromanageeraaminen sekä ylisääntely EU-tasolla kääntyvät helposti tavoitetta vastaan, mikä vaikeuttaa järkevimpien ratkaisujen toteutusta. On tärkeämpää määritellä sitovat tavoitteet ja jättää niihin pääseminen valtioille ja paikallisille toimijoille.

Valtioneuvoston tulee ajaa sellaista linjaa, joka mahdollistaa Suomelle parhaiten sopivat ratkaisut kustannustehokkaasti ja vaikuttavasti. Valtioneuvoston tulee varmistaa EU-vaikuttamisessaan, että Suomen erityispiirteet ymmärretään ja huomioidaan esityksissä. Kokoomus ja kristillisdemokraatit ovat huolestuneet, että Suomen vaikuttaminen etenkin ympäristö- ja metsäasioissa ei ole riittävän proaktiivista. Valtioneuvoston kannat eivät ole riittävän selkeitä edistämään Suomen linjaa. Ongelmakohdat ja mahdollisuudet on tuotava esille nykyistä voimakkaammin, eikä niitä sisältäviä esityksiä tule hiljaa hyväksyä.

EU on jäsenvaltioidensa näköinen. Kuten talousvaliokunta lausunnossaan (TaVL 1/2022 vp) toteaa: toteuttaakseen asetettuja tavoitteita, on taksonomian oltava ilmasto- ja ympäristönäkökulmasta uskottava ja niin yksinkertainen, että sitä on mahdollista käyttää ilman kohtuuttomia kustannuksia ja hallinnollista taakkaa.

Nyt käsittelyssä oleva EU:n taksonomian delegoitu säädös menee sääntelyssä niin pitkälle yksityiskohdissa, että se ei sovellu kokonaiskestävyyden kannalta järkevästi erilaisiin luonnonolosuhteisiin ja ympäristöihin. Toisaalta sen vaikutusarviointi on liian epäselvä siinä, miten se vaikuttaa jäsenmaissa tulevaisuudessa.

EU:n taksonomian tarkoitus on alun perin ollut hyvä, mutta yhtenäisten globaalien tai maanosan laajuisten kriteerien laatiminen onnistuneesti etenkin biodiversiteetin suojelulle on erittäin haastava, jopa mahdoton tehtävä. Tämän olisi pitänyt olla jo lähtökohtaisesti selvää. Taksonomian riskitietäisyydet ja jäsenmaiden väliset jännitteet tulivat ilmi jo ilmastokriteerien yhteydessä, vaikka päästöt ja nielut ovat huomattavasti yksinkertaisempi asia muuhun ympäristön ja luonnon monimuotoisuuden suojeluun verrattuna.

Kuten Maa- ja metsätalousvaliokunnan lausunnossa (MmVL 1/2022 vp) todetaan maa- ja metsätalousministeriön lausunnon pohjalta, on pidettävä mielessä mahdollisuus siitä, että kriteerit "vuotavat" muihinkin EU-kehikkoihin. Tulevaisuudessa esimerkiksi rahoitussektorin keskittyminen voi kasvattaa taksonomiakriteerien merkitystä. EU:n taksonomiakriteereistä on mahdollista

Valiokunnan lausunto SuVL 3/2022 vp
Eriävä mielipide 1

tulla maailmanlaajuinen standardi. Siksi on välttämätöntä, että taksonomian kriteerit on laadittu laadukkaasti ja vaikutuksiltaan tasapuolisesti siten, että ne huomioivat myös muun muassa sosiaalisen kestävyysden. Asia on Suomen ja Euroopan kannalta erittäin tärkeä.

Talousvaliokunta on lausunnossaan (TaVL 1/2022 vp) ottanut huomioon, miten ilmaston kannalta ei ole yksinomaan myönteistä, jos sijoittajat välttelevät sijoittamista korkeamman hiilijalanjäljen aloille. Erityisesti näillä aloilla toimivilla yrityksillä täytyy olla edellytykset hankkia rahoitusta päästöjä vähentävien investointien tekemiseen.

Valtioneuvosto toteaa, arviointikriteerien tulisi soveltua rakenteiltaan erilaisille ja erikokoisille yrityksille ja muille toimijoille, ja niissä tulisi huomioida erilaiset ympäristöolosuhteet. Tämä ei kuitenkaan esityksessä toteudu.

Kuten eräissä asiantuntijalausunnoissa todetaan, ei suomalainen maatalous tule saavuttamaan teknisen asiantuntijaryhmän esittämiä taksonomian ympäristökriteereitä edes luomuviljelyn osalta. Esitetyt kriteerit ovat osin huomattavan monimutkaisia, keskittyvät joiltain osin Suomen kannalta epäolennaisuuksiin ja jättävät joitain päästölähteitä huomiotta.

Vastaavasti suomalaiset metsäteollisuusyritykset arvoketjuineen eivät käytännössä voi saavuttaa taksonomian ympäristökriteereitä sellaisina kuin niitä nyt on valmisteltu. Taksonomia-asetuksesta seuraa välittömiä ja välillisiä tiedonantovelvoitteita, jotka kohdistuvat yritysten koko arvoketjuun. Suomalaisen metsäomistajuuden erityispiirteet pitää huomioida paremmin lisäbyrokratiaan luovassa esityksessä. Taksonomiaesitys uhkaa luoda EU-alueen sisälle merkittäviä kilpailun vääristymiä, mikä on vastoin Euroopan unionin toimintatapaa.

On periaatteellisesti väärin, että EU alkaa säännellä rahoituskriteerien kautta suomalaisia metsiä, jotka eivät kuulu EU:n toimivaltaan. Ilmastonmuutoksen torjunnan kannalta oleellista on päästä irti fossiilisten raaka-aineiden käytöstä. Ilman uusiutuvia raaka-aineita ja kestävä metsätaloutta irtipääsy fossiilisista ei onnistu.

Maa- ja metsätalouden osalta eri taksonomiat voivat olla vaikutuksiltaan keskenään ristiriidassa esimerkiksi biodiversiteetin maksimoinnin (jota itsessään on vaikea arvioida) ja hiilensidonnasuhteen.

Esitys ei myöskään huomioi EU-maiden alueellista ja historiallista yhdenvertaisuutta. Keski- ja Etelä-Euroopassa vuosisadat ja -kymmenet sitten hävitettyä biodiversiteettiä ei voida korvata boreaalisen vyöhykkeen lisäsuojelulla. On riskinä, että taksonomia ei huomioi tätä historiallista kehitystä ja toisaalta biologisen monimuotoisuuden ennallistamisen potentiaalia riittävästi.

Teknisen asiantuntijaryhmän esittämiä kriteereitä ei ole valmisteltu riittävän hyvin. Ne sisältävät esitetystä muodostaan käytäntöön soveltumattomia tulkinnanvaraisuuksia sekä vaikuttavat kohutuuttomasti tahoihin, jotka eivät hyödy taksonomiakriteerien mukaisesta kestävästä rahoituksesta. Kriteereille ei ole tehty kunnollista vaikutusarviota.

Edellä mainituin perustein Suomen kannan tulisi olla, että teknisen asiantuntijaryhmän esitys tulee palauttaa valmisteluun.

Valiokunnan lausunto SuVL 3/2022 vp
Eriävä mielipide 1

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitämme,

että lausuntonaan suuri valiokunta ilmoittaa, että Suomen tulee vaatia teknisen asiantuntijaryhmän esityksen palauttamista valmisteluun.

Helsingissä 18.3.2022

Saara-Sofia Sirén kok
Ville Kaunisto kok
Anne-Mari Virolainen kok
Heikki Autto kok
Sari Essayah kd
Peter Östman kd

Valiokunnan lausunto SuVL 3/2022 vp
Eriävä mielipide 2

ERIÄVÄ MIELIPIDE 2

Perustelut

Taksonomia-asetuksella (EU 2020/852) luodaan luokitusjärjestelmä ympäristön kannalta kestävinä sijoituskohteina pidettäville taloudellisille toiminnoille. Kestävän rahoituksen foorumi julkaisi 3.8.2021 raportin EU:n kestävän rahoituksen taksonomian neljän ympäristötavoitteen teknisistä arviointikriteereistä. Raportti sisältää myös jo aikaisemmin annettua ilmastoa koskevaa delegoitua säädöstä (E 120/2021 vp) täydentäviä teknisiä arviointikriteerejä uusille taloudellisille toiminnoille, jotka koskevat taksonomian kahta ilmastoon liittyvää ympäristötavoitetta.

Esitettyjen teknisten arviointikriteerien tulisi ottaa paremmin huomioon jo olemassa olevat EU-kehikot, ja mikäli kansallisella tasolla on käytössä sellaiset järjestelmät, joilla voidaan todentaa tavoitteiden täyttyminen, ei lisäsääntelylle ole tarvetta. Metsien ja metsätalouden osalta teknisissä arviointikriteereissä tulisi lisäksi käyttää jo olemassa olevia ja merkitykseltään selkeitä käsitteitä ja vaatimuksia niiden tulkittavuuden edistämiseksi. On myös huomioitava, että säätäessään yksityiskohtaiset, metsänomistajaa ja metsänhoitotoimia ohjaavat kriteerit EU astuu kansallisen metsäpolitiikan alueelle, joka kuuluu kansalliseen päätösvaltaan. EU:n perussopimukseen ei sisälly yhteistä metsäpolitiikka, ja tästä syystä on väärin, että EU alkaa säännellä rahoituskriteerien kautta suomalaisia metsiä.

Ehdotetut kriteerit eivät ole myöskään oikeudenmukaisia. Kriteerien tulisi ottaa huomioon erityisesti luonnonolosuhteet kaikissa EU-maissa. Tällä hetkellä edes luomutilat eivät kaikki täyttäisi ehtoja. Luomutuotannon tulisi olla tunnustettu, vihreän rahoituksen piiriin kuuluva kohde myös pohjoisilla alueilla. Lisäksi huolta aiheuttaa se, että ”ei merkittävää haittaa -periaatetta” kestävä rahoituksen foorumi ehdottaa täsmennettäväksi siten, että turpeen käyttö kielletään kuivikkeena ja kasvualustana. Mielestämme turpeen käyttöä ei tule missään tapauksessa kieltää.

Suomalaiset jokamiehenoikeudet ovat lähtökohta metsiin perustuvan hyvinvoinnin ja muun ohella luontomatkailun kehittämiseen. Ihmisten metsissä liikkumista ei tule nähdä uhkana metsien biologiselle monimuotoisuudelle, eivätkä kriteerit saa olla esteenä suomalaisten jokamiehenoikeuksien toteutumiselle. On myös välttämätöntä, että taksonomian kriteerit on laadittu siten, että ne huomioivat myös esimerkiksi sosiaalisen kestävyys.

Valtioneuvosto toteaa kannassaan, että arviointikriteerien tulisi soveltua rakenteiltaan erilaisille ja erikokoisille yrityksille ja muille toimijoille ja niissä tulisi huomioida erilaiset ympäristöolosuhteet. Tämä ei kuitenkaan esityksessä toteudu. Suomalaiset metsäteollisuusyritykset arvoketjuineen eivät käytännössä voi saavuttaa taksonomian ympäristökriteereitä. Taksonomia-asetuksesta seuraa välittömiä ja välillisiä tiedonantovelvoitteita, jotka kohdistuvat yritysten koko arvoketjuun. Suomalainen metsäomistajuus poikkeaa muista EU-maista, ja myös tämä olisi huomioitava esityksen kohdalla paremmin. Lisäksi taksonomiaesitys uhkaa luoda EU-alueen sisälle merkittäviä kilpailun vääristymiä.

Nykyinen esitys ei huomioi myöskään alueellista ja historiallista yhdenvertaisuutta. Lisäksi esitetyt kriteerit on huonosti valmisteltu ja esitetyssä muodossaan käytäntöön soveltumattomia. Kri-

Valiokunnan lausunto SuVL 3/2022 vp
Eriävä mielipide 2

teerit sisältävät liikaa tulkinnanvaraisuuksia, ja ne osuvat kohtuuttomasti tahoihin, jotka eivät itse mitenkään hyödy taksonomiakriteerien mukaan kestävästä rahoituksesta. Tällaisinaan ne pikemminkin lisäävät yrityksien ja metsäomistajien hallinnollista taakkaa ilman perusteltavissa olevia hyötyjä ilmastolle. Lisäksi ne voivat heikentää suomalaisen metsäteollisuuden ja -talouden toimintaedellytyksiä ja vähentävät entisestään metsäteollisuuden ja -talouden investointiympäristön ennustettavuutta. Huomioitava myös on, että kriteereille ei ole tehty kunnollista vaikutustenarviointia.

Jatkossa valtioneuvoston tulee varmistaa EU-vaikuttamisessaan, että Suomen erityispiirteet ymmärretään ja huomioidaan esityksissä. Suomen vaikuttaminen etenkin ympäristö- ja metsäasioissa ei ole ollut riittävän proaktiivista. Valtioneuvoston kannat eivät ole myöskään tarpeeksi selkeitä, ja niiden muodostaminen on vienyt liian kauan aikaa. Lisäksi pohjaesityksien ongelmakohdat on tuotava esille nykyistä voimakkaammin ja Suomen tulee puuttua epäkohtiin jo hankkeiden valmisteluvaiheessa.

Haluamme muistuttaa, että EU:sta tuleva ylisääntely voi helposti vaikeuttaa kestävimpien ja tehokkaimpien ratkaisujen toteutumista kansallisella tasolla. Suomi on esimerkillisesti edistänyt ilmastotavoitteita huolehtimalla siitä, että muun muassa metsien hiilensidonta ja puuston tilavuus ovat kasvaneet merkittävästi viimeisten vuosikymmenien aikana. Lisäksi metsätalouden kestävyys panostetaan pitkäjänteisesti ja metsäsektorilla on suuri merkitys suomalaisten hyvinvoinnin rakentajana. Tästä syystä arviointikriteerien tulee olla sellaiset, että ne ovat aidosti käytökelpoisia eivätkä aiheuta lisääntyvää suurta hallinnollista taakkaa tai heikennä lisää metsäteollisuuden toimintaedellytyksiä.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitämme,

että Suomen ei tule hyväksyä esitystä nykyisessä muodossaan ja Suomen tulee vaatia sen korjaamista edellä perusteluosassa esitetyn mukaisesti.

Helsingissä 18.3.2022

Jani Mäkelä ps
Pirkko Elomaa ps
Olli Immonen ps
Lulu Ranne ps
Sanna Antikainen ps